

Sygn. akt III AUa 334/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Jolanta Wolska (spr.)

Sędziowie: SSA Dorota Rzeźniowiecka

del. SSO Paulina Kuźma

Protokolant: st. sekr. sąd. Kamila Tomasik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 maja 2019 r. w Ł.

sprawy W. G. z udziałem następcy prawnego I. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji W. G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 15 maja 2018 r., sygn. akt VI U 100/18

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 334/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 grudnia 2017 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. - po rozpoznaniu wniosku W. G. z dnia 17 listopada 2017 r. - odmówił ubezpieczonemu ponownego ustalenia wysokości emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż przedłożony wniosek o obliczenie emerytury z zastosowaniem najkorzystniejszego średniego dalszego trwania życia, nie ma zastosowania do emerytury wnioskodawcy, gdyż ponowne ustalenie wysokości emerytury w myśl art. 26 ust. 6 ustawy emerytalnej dotyczy emerytury obliczonej w myśl zreformowanych zasad i kapitału początkowego. Tymczasem wysokość wcześniejszej emerytury ubezpieczonego została obliczona zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej. Jednocześnie organ rentowy poinformował wnioskodawcę w zaskarżonej decyzji, iż wniosek o ustalenie emerytury w myśl art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS zostanie rozpatrzony odrębna decyzją.

Powyższa decyzja została zaskarżona przez W. G. odwołaniem. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji z powodu niedostatecznego uzasadnienia odmowy prawa do przeliczenia emerytury w związku z obniżeniem wieku emerytalnego od 1 października 2017 r. W uzasadnieniu odwołania wnioskodawca podniósł, iż zgodnie z publikacją zawartą w „Rzeczpospolitej” z dnia 29 sierpnia 2017 r. i w Gazecie (...) z 14 września 2017 r., podano, że zmiana przepisów pozwala wносить o przeliczenie świadczeń przy uwzględnieniu tablic średniego dalszego trwania życia dla obniżonego wieku emerytalnego. Prawo do wariantowego obliczenia emerytury mają też mężczyźni urodzeni w 1948 r. W ich przypadku ZUS uwzględni tablice z dnia zgłoszenia wniosku lub z następnego dnia po ukończeniu 65 lat

lub z następnego dnia po osiągnięciu podwyższonego wieku emerytalnego - w zależności od tego, która opcja będzie korzystniejsza. Odwołujący się zarzucił, iż w zaskarżonej decyzji brak jest odniesienia do kwestii podniesionych w publikacji i wniosku, że przeliczenie przysługuje mężczyznom urodzonym w (...) r. w związku z obniżeniem wieku emerytalnego.

Ponadto skarżący wskazał, iż wnioskiem z dnia 1 grudnia 2017 r. poinformował (...) Oddział w P., że opłacił składkę na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, zgodnie z wyrokiem wydanym przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w dniu 24 października 2017 r., w sprawie noszącej sygnaturę akt: III AUa 1537/16, aby spełnić warunek przejścia na zreformowane zasady.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 15 maja 2018 r. Sąd Okręgowy w Płocku oddalił odwołanie.

Powyższe rozstrzygnięcie poprzedziły następujące ustalenia faktyczne i ich prawna ocena:

W. G. od dnia 1 lipca 2009 r. ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury, z tym że wypłata świadczenia była zawieszona z powodu osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 130% przeciętnego wynagrodzenia. Wysokość emerytury została ustalona na zasadzie art. 53 oraz 15 ust. 1 i ust. 5 ustawy emerytalnej. Podstawa wymiaru emerytury została wyliczona z 10 kolejnych lat kalendarzowych (lata 1994-2003), wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosił 266,42% i zgodnie z art. 15 ust. 5 ustawy emerytalnej został ograniczony do 250%. Do wyliczenia emerytury przyjęto kwotę bazową obowiązującą w dniu nabycia prawa do świadczenia, tj. 2.578,26 zł. Wysokość emerytury wyniosła 4.027,23 zł (brutto).

W związku z kontynuowaniem zatrudnienia, wypłata świadczenia podlegała zawieszeniu na zasadzie art. 103 a ustawy emerytalnej. Po ustaniu z dniem 18 sierpnia 2012 r. stosunku pracy ubezpieczonego, organ rentowy przeliczył staż, postawę wymiaru (w trybie art. 15 ust. 6 i ust. 5 ustawy emerytalnej) i decyzją z dnia 12 września 2012 r. wznowił wypłatę emerytury od 1 sierpnia 2012 r. Do wyliczenia emerytury (zarówno do części socjalnej i części stażowej), przyjęto kwotę bazową obowiązującą w dniu złożenia wniosku o przeliczenie świadczenia, tj. 2.974,69 zł. Wysokość emerytury wyniosła 4.949,15 zł. (brutto). Następnie podlegała waloryzacji w kolejnych terminach waloryzacji.

W dniu 13 listopada 2013 r. W. G. złożył w organie rentowym wnioski o przyznanie prawa do emerytury w związku z ukończeniem w dniu 9 listopada 2013 r. powszechnego wieku emerytalnego, tj. 65 lat i 3 m-cy, i o ponowne ustalenie wysokości świadczenia, z uwagi na podleganie ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu zatrudnienia przez ponad 30 m-cy po nabyciu prawa do emerytury wcześniejszej oraz o wyliczenie emerytury wg nowych zreformowanych zasad (zwaloryzowanego kapitału i zwaloryzowanych składek).

Decyzją z dnia 13 grudnia 2013 r. ZUS przyznał odwołującemu się prawo do emerytury w wieku powszechnym od 9 listopada 2013r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego, w oparciu o art. 27 ustawy emerytalnej. Wysokość świadczenia została ustalona zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 53 ust. 1 i 4 ustawy emerytalnej. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto podstawę wymiaru wcześniej ustalonej emerytury, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie uległ zmianie i został przyjęty z poprzedniej decyzji do obliczenia emerytury (z 20 lat kalendarzowych - 254,33%, po ograniczeniu 250%). Do ustalenia wysokości świadczenia uwzględniono okresy składowe w wymiarze 523 m-cy i nieskładowe w wymiarze 5 m-cy. Do wyliczenia części socjalnej przyjęto nową kwotę bazową obowiązującą od 1 marca 2013 r., w wysokości 3.080,84 zł. Ponieważ wysokość emerytury wyniosła 5.144,03 zł (brutto), przez co okazała się mniej korzystna od emerytury tzw. wcześniejszej (wynosiła ona 5.147,12 zł brutto), organ rentowy podjął wypłatę świadczenia korzystniejszego. Odwołujący się zaskarżył w/w decyzję w części dotyczącej odmowy wyliczenia emerytury wg nowych zreformowanych zasad. Sąd Okręgowy w Płocku wyrokiem z dnia 15 maja 2014 r., sygn. akt: VI U 269/14, odrzucił odwołanie.

W dniu 26 stycznia 2016 r. skarżący złożył wniosek o ustalenie świadczenia emerytalnego wg zreformowanych zasad na podstawie art. 55a w związku z art. 55 ustawy emerytalnej. Decyzją z dnia 4 marca 2016 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury ustalonego w oparciu o art. 55a i art. 55 w związku z zapisem art. 27 ustawy emerytalnej.

Powyższa decyzja została zaskarżona przez ubezpieczonego do Sądu, który wyrokiem z dnia 25 października 2016 r., wydanym w sprawie o sygn. akt: VI U 342/16, oddalił odwołanie. Apelacja skarżącego od tegoż wyroku została oddalona przez Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 24 października 2017 r., sygn. akt: III AU 1537/16.

W dniu 17 listopada 2017 r. odwołujący się złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury w związku z obniżeniem wieku emerytalnego od 1 października 2017 r., tj. z zastosowaniem najkorzystniejszego średniego dalszego trwania życia.

W następstwie rozpoznania tego wniosku, organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

W dniu 1 grudnia 2017 r. W. G. złożył w ZUS pismo, w którym wskazał, iż w dniu 30 listopada 2017 r. „dobrowolnie ubezpieczył się” i opłacił składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za miesiąc listopad, w kwocie 715,52 zł., w związku z czym spełnił warunki określone w art. 55 ustawy emerytalnej.

Od dnia 30 listopada 2017 r. skarżący podlega dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Składka za miesiąc listopad 2017 r. została zaksięgowana przez ZUS 30 listopada 2017 r.

Decyzją z 28 lutego 2018 r. - po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonego z dnia 1 grudnia 2017 r. - organ rentowy przyznał mu emeryturę od 1 grudnia 2017 r., tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej. Do obliczenia emerytury przyjęto średnie dalsze trwanie życia wynikające z tablicy trwania życia obowiązującej w dniu następnym po dniu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, jako korzystniejsze (177.60 miesięcy), tj. niższe niż średnie dalsze trwanie życia ustalone według tablicy trwania życia obowiązującej w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę. Decyzja ta została zaskarżona przez ubezpieczonego do Sądu.

Powyższy stan faktyczny został uznany przez Sąd orzekający za bezsporny pomiędzy stronami. Znajdował on potwierdzenie w dokumentach zgromadzonych w aktach postępowania toczącego się przed organem rentowymi. Treść zgromadzonych w sprawie dokumentów nie była kwestionowana przez którąkolwiek ze stron, stąd Sąd nie znalazł podstaw aby z urzędu odmówić im wiarygodności i mocy dowodowej. Sąd miał na uwadze stanowisko Sądu Najwyższego, zaprezentowane w wyroku z dnia 9 grudnia 2008 r., I UK 151/08, zgodnie z którym: „postępowanie przed organem rentowym jest pierwszym etapem sprawy i po odwołaniu do sądu stanowi część tego samego postępowania, zatem akta organu rentowego nie stanowią odrębnego dowodu, lecz dokumentują dotychczasowy stan sprawy. Po wniesieniu odwołania organ rentowy przekazuje akta sprawy sądowi (art. 4779 § 2 k.p.c.). Nie dopuszcza się tu zatem dowodu z akt organu rentowego, gdyż nie są to akta odrębnej sprawy. Nie jest więc konieczne indywidualne ujawnianie poszczególnych dokumentów z tych akt. Nie zachodzi tu sytuacja prowadzenia w sprawie cywilnej dowodu z akt innej sprawy”.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

Sąd wskazał, iż zaskarżona decyzja z dnia 1 grudnia 2017 r. została wydana po rozpatrzeniu wniosku odwołującego się, złożonego w dniu 17 listopada 2017 r. Na dzień złożenia tegoż wniosku ubezpieczony nie spełniał warunków do przeliczenia wysokości świadczenia emerytalnego na podstawie art. 26 ustawy w trybie art. 55 ustawy w zw. art. 55a. Wysokość wcześniejszej emerytury wnioskodawcy została obliczona zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej. Po osiągnięciu wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 27, ubezpieczony nie kontynuował ubezpieczenia emerytalnego i rentowego. Do ubezpieczenia emerytalnego i rentowych przystąpił dopiero 30 listopada 2017 r. Od dnia 30 listopada 2017 r. W. G. podlegał ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym, zatem od dnia 1 grudnia 2017 r. spełniał warunki do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej. Z tego

względem decyzją z dnia 28 lutego 2018 r. organ rentowy dokonał obliczenia wysokości emerytury odwołującego od dnia 1 grudnia 2017 r., zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej. W toku postępowania wywołanego odwołaniem ubezpieczonego od tejże decyzji, Sąd będzie ustalał, czy jest ona prawidłowa.

W dalszej części Sąd pierwszej instancji wywiódł, że skoro odwołujący się dopiero od dnia 30 listopada 2017 r. podlegał dobrowolnemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym, to w chwili złożenia wniosku o przeliczenie emerytury z dnia 17 listopada 2017 r. nie przysługiwało mu prawo do przeliczenia świadczenia na zasadach określonych w art. 26. Dopiero od dnia 1 grudnia 2017 r. ubezpieczony mógł się skutecznie domagać obliczenia wysokości emerytury z uwzględnieniem tablic średniego dalszego trwania życia.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd oddalił odwołanie.

Wyrok ten zaskarżył w całości apelacją W. G., który nie formułując w sposób przewidziany prawem zarzutów i wniosków apelacyjnych, zarzucił brak rozstrzygnięcia istoty sprawy – kwestii spornej podniesionej w odwołaniu z dnia 28 grudnia 2017 r., tj. prawa do wariantowego przeliczenia emerytury, przy uwzględnieniu tablic średniego trwania życia dla obniżonego wieku emerytalnego, które wraz ze zmianą przepisów, dotyczy wszystkich mężczyzn urodzonych w (...) r., bez względu na to, jaką emeryturę pobierają - na starych, czy też nowych zasadach. Skoro skarżący w dniu 30 listopada 2017 r. zgłosił się do dobrowolnego ubezpieczenia emerytalnego i rentowych, a nadto opłacił z tego tytułu należne składki za cały miesiąc listopad 2017 r., bez zwrotu ze strony organu rentowego części składek za okres od 1 do 29 listopada 2017 r., to spełnił tym samym warunek do emerytury kapitałowej w listopadzie 2017 r. Nie było więc podstaw do wydania w dniu 1 grudnia 2017 r. zaskarżonej decyzji, w której odmówiono mu przeliczenia emerytury w sposób przez niego wskazywany.

W toku postępowania apelacyjnego, w dniu 16 marca 2019 r., zmarł W. G., na dowód czego została złożona do akt kopia odpisu skróconego aktu zgonu wnioskodawcy, wystawionego w dniu 18 marca 2019 r. przez Urząd Stanu Cywilnego w P., nr (...).

W piśmie procesowym z dnia 9 kwietnia 2019 r. (data wpływu do Sądu Apelacyjnego w Łodzi), żona zmarłego W. I. G. oświadczyła, że wstępuje do postępowania w miejsce zmarłego wnioskodawcy, podtrzymując wszystkie zarzuty i wnioski zawarte w jego apelacji, domagając się jednocześnie powiadamiania o terminach posiedzeń sądowych w sprawie.

Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2019 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi: zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 174 § 1 k.p.c., z mocą od dnia 16 marca 2019 r. (pkt 1); zakreślił numer sprawy w repertorium (...) (pkt 2); podjął postępowanie w sprawie z udziałem następcy prawnego zmarłego ubezpieczonego W. G. – żony I. G. (pkt 3); wpisał sprawę pod nowy numer w repertorium (...) (pkt 4).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. nie złożył odpowiedzi na apelację, nie ustosunkował się do podniesionych w niej zarzutów i zgłoszonych wniosków.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem Sąd Okręgowy wydał trafne rozstrzygnięcie, które znajduje uzasadnienie w całokształcie okoliczności faktycznych sprawy oraz w treści obowiązujących przepisów prawa, a oceniając zebrane dowody, w niczym nie przekroczył granic ich swobodnej oceny, o jakich mowa w art. 233 § 1 k.p.c.

Nie jest uprawniony zarzut nierozpoznania przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy, którą w przedmiotowej sprawie była kontrola prawidłowości decyzji organu rentowego z dnia 1 grudnia 2017 r., a co za tym idzie, kontrola zasadności odmowy ponownego ustalenia wysokości emerytury skarżącego z zastosowaniem art. 26 ust. 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.) – na wniosek ubezpieczonego złożony w dniu 17 listopada 2017 r. Dla wyjaśnienia tej spornej kwestii Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, pozwalające na ustalenie konkretnego stanu faktycznego, który nie

był kwestionowany przez którąkolwiek ze stron. W konsekwencji Sąd Apelacyjny, oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd Okręgowy, uznał je za własne, nie widząc w związku z tym potrzeby ich ponownego szczegółowego przytaczania (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAPIUS 1999/24/776).

Należy zgodzić się ze stanowiskiem Sądu orzekającego, że wnioskowany przez W. G. sposób przeliczenia emerytury według reguł określonych w art. 26 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie mógł mieć do niego zastosowania w momencie zgłoszenia przedmiotowego wniosku z 17 listopada 2017 r. W tej dacie ubezpieczony nie był bowiem uprawniony do emerytury obliczonej według zreformowanych zasad (tj. przy uwzględnieniu zwaloryzowanego i zaewidencjonowanego kapitału początkowego oraz zwaloryzowanej i zaewidencjonowanej składki na ubezpieczenie społeczne). Nie nabył on uprawnień emerytalnych zgodnie z art. 24 ustawy, do których – w celu ustalenia wysokości świadczenia – stosuje się przepisy art. 25 i art. 26 ustawy emerytalnej. Wnioskodawca był uprawniony do emerytury obliczonej według tzw. starych zasad, tj. zgodnie art. 53 ustawy emerytalnej, co wykluczało możliwość przeliczenia świadczenia według reguł z art. 26 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach. Ponieważ wnioskodawca po osiągnięciu wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 27 ustawy emerytalnej, nie kontynuował ubezpieczenia emerytalnego i rentowych, do których przystąpił od 30 listopada 2017 r., dopiero od dnia 1 grudnia 2017 r. spełnił on warunki do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej, a co za tym idzie, mógł skutecznie domagać się obliczenia wysokości świadczenia z uwzględnieniem tablic średniego dalszego trwania życia.

Mając na względzie powyższe, Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia apelacji, którą z mocy art. 385 k.p.c. oddalił.